

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних та прикладних наук

Кафедра архітектури та будівництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

Ярослав ШТАЙНЬКО

_____ 2023 р.

**ЗАКОНОДАВСТВО ТА
АРХІТЕКТУРНО-ПРОЄКТНА СПРАВА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань

Спеціальність

Освітній рівень

Освітня програма

19 Будівництво та архітектура

**192 Будівництво та цивільна інженерія
другий (магістерський)**

Будівництво та цивільна інженерія

Вид дисципліни

Мова викладання, навчання та оцінювання

обов'язкова

українська

ЗАТВЕРДЖЕНО на засідання кафедри архітектури та будівництва,
протокол № 1 від «29» серпня 2023р.

В.о. завідувача кафедрою

Юрій ОГОНЬОК

Розробник:

Косьмій Михайло Михайлович, доктор архітектури, професор, перший
проректор, професор кафедри архітектури та будівництва

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП

Максим КАРПАШ

СХВАЛЕНО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЮ РАДОЮ

Голова науково-методичної ради
ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол № 1 від «01» вересня 2023 р.

Ярослав ШТАНЬКО

Контактний телефон викладача	(0342) 77 18 45
e-mail	mykhailo.kosmii@ukdl.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	ауд. 402
Посилання на сайт УКД	https://ukd.edu.ua/
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/my/

Лист оновлення та перезатвердження силабуса навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни

Загальна інформація про дисципліну.

З курсу «Законодавство в архітектурно-будівельній сфері» викладається сутність сучасних знань щодо архітектурно-будівельної діяльності, які розкривають зміст теоретичних засад створення проектних організацій, їх завдань та цілей, організаційної структури та принципів організаційних процесів; оволодіння сучасними формами та методами організації проектно-будівельної справи; ознайомлення з основними законодавчими актами щодо архітектурно-будівельної діяльності; вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності та користуватися стандартами та нормативами в проектуванні.

Навчальна дисципліна «Законодавство в архітектурно-будівельній сфері» є обов'язковою компонентою ОП для підготовки магістрів за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія».

Місце дисципліни в освітній програмі. Законодавство в архітектурно-будівельній сфері як навчальна дисципліна посідає особливе місце в системі обов'язкових компонент, що зумовлено насамперед предметом її регулювання, а саме: законодавчі, нормативно-правові акти, стандарти та нормативи в будівництві. Вивчення даної ОК студент розпочинає, прослухавши такі навчальні дисципліни, як: будівельне проектування, будівельні конструкції, інженерне обладнання будівель, архітектура будівель і споруд.

Цілі та зміст. Навчальна дисципліна спрямована на формування ерудованої, різнобічно розвинутої особистості, здатної використовувати весь спектр набутих компетентностей. Набуті в процесі вивчення дисципліни компетентності підвищують конкурентоспроможність молодих фахівців на ринку праці.

Програма навчальної дисципліни розроблена з урахуванням останніх змін містобудівного законодавства України, відповідно до мети і завдань освітньої програми.

Для досягнення мети поставлені наступні **завдання**:

- засвоєння студентами теоретичних засад створення проектних організацій (бюро), їх завдань та цілей, організаційної структури та принципів організаційних процесів;
- оволодіння сучасними формами та методами організації проектно-будівельної справи;
- ознайомлення з основними законодавчими актами щодо будівельної діяльності;
- вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності та користуватися стандартами та нормативами в будівництві.

Результати навчання та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: що являє собою проектна організація, які організаційно-правові форми проектних організацій існують;

вміти: користуватися нормативно-правовою документацією, навчитись приймати групове і самостійне рішення стосовно проектно-організаційного процесу.

Мета навчальної дисципліни

При вивченні навчальної дисципліни «Законодавство в архітектурно-будівельній сфері» студенти мають оволодіти навичками самостійної роботи з нормативно-правовими актами, які регулюють відносини у сфері будівництва та цивільної інженерії, містобудування та проектної справи, засвоїти сутність основних стандартів та нормативів в проектуванні, навчитися використовувати відповідні вихідні дані для вирішення практичних завдань.

У результаті вивчення цієї дисципліни студент повинен оволодіти такими компетентностями:

1. Соціально-особистісними:

- вміння формувати власний науковий світогляд;
- здатність критично мислити та аналізувати зміст правової норми;
- загальнолюдські морально-етичні цінності.

2. Загальнонауковими:

- базові знання в сфері системного уявлення про архітектурну та будівельну діяльність;
- розуміння місця й значення законодавчого та методичного забезпечення діяльності в сфері проектування;
- вміння приймати рішення.

Курс	1	
Семестр	2	
Кількість кредитів ECTS	3	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	14
	семінари, практичні	16
	лабораторні	
Самостійна робота		60
Форма підсумкового контролю	Залік	

**СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:**

Пререквізити	Постреквізити
Будівельне проектування	немає
Будівельні конструкції	
Інженерне обладнання будівель	
Архітектура будівель і споруд	

**Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок
вивчення навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
Компетентності освітньої складової		
ЗК03	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	ПРН05. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем і результатів діяльності у сфері архітектури та будівництва.
ЗК04	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПРН11. Дотримуватись норм академічної доброчесності, знати основні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності,

СК07	Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументації до фахівців і нефахівців будівельної галузі.	комерціалізації результатів науково-дослідної, винахідницької та проектної діяльності.
------	---	--

ПОЛІТИКА КУРСУ

Заняття з курсу «Законодавство в архітектурно-будівельній сфері» проводяться у форматі, що визначений університетом (онлайн/офлайн чи змішаному – згідно наказу ректора щодо організації освітнього процесу).

Відвідування занять з курсу є обов'язковим. Усі пропущені заняття повинні відпрацюватися впродовж трьох наступних тижнів після отримання пропуску, або після того, як студент повернувся до навчання.

Будь-які прояви академічної недоброчесності врегульовуються відповідно до чинних в університеті правил і положень. Усі студенти під час занять мають поводитися відповідно до етичних норм, що діють в Університеті Короля Данила.

Поведінка поведження здобувачів у аудиторії і взаємини з викладачем здійснюються у відповідності до [Кодексу корпоративної етики та Принципів і норм академічної доброчесності, як функціонують в УКД](#).

Відпрацювання пропущених занять проводиться за графіком консультацій викладача, який затверджується на засіданні кафедри та доводиться до відома студентів. Відпрацювання пропущених занять відбувається шляхом самостійного опанування студентами навчального матеріалу з наступною перевіркою отриманих знань у письмовій чи усній формі. Після відпрацювання студентами пропущених занять викладач виставляє відповідну оцінку в навчальний журнал.

Якщо студент бере участь у міжнародній або внутрішній програмі академічної мобільності, студент отримує індивідуальний навчальний план, який враховує фактичне виконання студентом індивідуальних навчальних планів поточного та попередніх навчальних років. Якщо дисципліна не була перезарахована, відпрацювання пропущених занять здійснюється студентом впродовж семестру після повернення із навчання.

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Викладач ознайомлює студентів із політикою курсу на першому занятті кожної дисципліни, а також враховує пропозиції студентів. Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про

політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за покликанням <https://bit.ly/3CnfUgk>.

Здобувачі вищої освіти дотримуються вимог академічної доброчесності - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

В основі академічної доброчесності лежить чесність, довіра, порядність у виконанні своїх обов'язків, довіра, справедливість, повага та відповідальність.

Академічна доброчесність покликана боротися із:

- плагіатом як актом шахрайства в студентських роботах, наукових статтях та тезах;

- фабрикацією та фальсифікацією результатів наукових досліджень;

- обманом, списуванням;

- використання непередбачених навчальним процесом допоміжних матеріалів та технічних засобів.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Академічний плагіат - «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства».

Вирізняють такі основні різновиди академічного плагіату:

- дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат з посиланням на джерело (в окремих випадках некоректним вважають навіть використання одного слова без посилання на джерело, якщо це слово використовують в унікальному значенні, наданому цим джерелом);

- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;

- перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела без посилання на це джерело;

- подання як власних робіт (дисертацій, монографій, навчальних посібників, статей, тез, звітів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есе, рефератів тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

Академічний плагіат треба відрізнити від помилок цитування. Найбільш типовими помилками цитування є:

- відсутність лапок при використанні текстових фрагментів, що запозичені з інших джерел, за наявності коректного посилання на це джерело;

- посилання на інше джерело;

- неправильне оформлення посилання, що ускладнює пошук джерела.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження навчального курсу;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, що здобувають загальну середню освіту).

Основні моральні принципи, яких повинні дотримуватися викладачі та студенти університету в аудиторії.

- Поважати права й гідність особистості. У стосунках між студентами та викладачами дотримуватися норм взаємоповаги й рівноправної співпраці, тактовності й коректності, ввічливості й толерантності.

- Не допускати вияву національної, релігійної, расової та гендерної нетерпимості.

- Підтримувати в навчальних групах і університеті в цілому атмосферу доброзичливості, дружби, взаємодопомоги та взаємної відповідальності.

- Завжди дбати про честь і гідність кожного в стінах навчального закладу.

- Постійно підвищувати освітній і культурний рівень.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засвоєння матеріалу та оволодіння навичками здійснюється слухачами під час лекцій, на семінарських заняттях у ході проблемних дискусій, робота в малих групах, мозкові атаки та самостійної роботи над ситуаційними вправами, а також у процесі безпосереднього ознайомлення з роботою установ та організацій.

Діагностика (моніторинг і перевірка) результатів навчання здійснюється шляхом виконання студентами:

- 1) тестових завдань;
- 2) написання індивідуальних завдань;
- 3) участь у ділових іграх;
- 4) усного опитування;
- 5) підсумкового заліку у тестовій формі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції із застосуванням мультимедійного проєктора, розв'язування

практичних завдань, складання документів, робота в Інтернеті, складання схем, таблиць, ділові ігри.

Поточне оцінювання студента університету з навчальної дисципліни «Законодавство в архітектурно-будівельній сфері» на семінарських заняттях здійснюється за чотирьох бальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно. Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів», яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських занять проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та питань, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач;
- засвоєння набутих знань у вирішенні практичних питань та практичних ситуацій у сфері містобудівної діяльності;
- вміння реалізовувати право в обраній сфері діяльності та усвідомлювати відповідальність при здійсненні юридично значущих дій;
- ознайомлення з чинним національним законодавством та набуття навичок роботи з нормативними актами;
- самостійність виконання роботи;
- грамотність подачі матеріалу.

Студенти повинні мати позитивні оцінки не менше, ніж за 40% проведених семінарських занять.

Критеріями оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань,

вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на семінарських заняттях.

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий контроль знань у формі диференційованого заліку (III семестр) проводиться у вигляді комп'ютерного тестування. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік) студент може отримати 40 балів.

Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно Шкали оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення заліку в кінці другого семестру вивчення дисципліни, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. Усі студенти зобов'язані до підсумкового контролю відпрацювати всі пропущені семінарські заняття.

Підсумковий контроль проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС. Питання, що виносяться на залік та екзамен у вигляді тестів охоплюють програму дисципліни і передбачають визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Тривалість екзамену 20 хв., впродовж яких студенти мають дати відповідь на 30 питань: 20 – I рівня; 7 – II і 3 – III.

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами тестування, дорівнює або перевищує 60.

Шкала оцінювання знань студентів: національна та ECTS

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100 балів	5 «відмінно»	A
80-89 балів	4 «дуже добре»	B
76-79 балів	4 «добре»	C
68-75 бали	3 «задовільно»	D

60-67 бали	3 «достатньо»	E
35-59 бали	2 «незадовільно»	F
1-34 бали	2 «неприйнятно»	FX

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку. Об'єктивність процедур проведення контрольних заходів забезпечується відмежуванням результатів поточного контролю від результатів підсумкового контролю

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Нормативно-правові акти у сфері містобудівної та архітектурної діяльності

Тема 1. Основні засади містобудівної діяльності в Україні

Державне регулювання в сфері містобудування. Будівельні норми, державні стандарти, норми і правила у сфері містобудування.

Тема 2. Правові та організаційні основи містобудівної діяльності в Україні

Управління у сфері містобудівної діяльності. Планування територій. Регулювання забудови територій.

Тема 3. Правові та організаційні засади здійснення архітектурної діяльності в Україні

Організація архітектурної діяльності. Здійснення архітектурної діяльності. Права і обов'язки суб'єктів архітектурної діяльності при створенні та експлуатації об'єктів архітектури. Авторське право на об'єкти архітектурної діяльності.

Тема 4. Відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності

Відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності. Органи, уповноважені розглядати справи про правопорушення у сфері містобудівної діяльності. Порядок накладення штрафів за правопорушення у сфері містобудівної діяльності.

**Змістовий модуль II. Проектна діяльність:
основні засади та організаційні процеси**

Тема 5. Зміст та завдання архітектурно-проектної діяльності (АПД)

Об'єкти та суб'єкти, цілі і завдання АПД. Учасники АПД. Організаційно-правові форми проектних організацій.

Тема 6. Інформаційне та технологічне забезпечення процесу проектування

Нормативно-правові акти та регулюючі документи в сфері АПД. Місцеві та регіональні правила забудови. Комплекс вихідної інформації для проектування. Завдання на проектування. Підготовка до проектування. Договір на проектні роботи. Якість проектування. Вартість проектно-вишукувальних робіт. Стадії проектування. Узгодження, експертиза та затвердження проектної документації.

Тема 7. Організаційна структура проектних організацій

Сутність організації та її основні ознаки. Поняття організаційної структури та її види. Вертикальний та горизонтальний розподіл праці. Структура та елементи управління. Ієрархічні рівні організації. Централізація та децентралізація.

Тема 8. Методи прийняття проектних рішень.

Критерії, що впливають на процес прийняття рішень. Групове та індивідуальне прийняття рішень. Етапи прийняття рішень. Стратегія проектних рішень. Три стадії прийняття проектних рішень: дивергенція, трансформація, конвергенція.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конституція України : станом на 1 верес. 2016 року / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 27.08.2023).
2. Про основи містобудування : Закон України від 16 лист. 1992 № 2780-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12> (дата звернення: 27.08.2023).
3. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17 лют. 2011 № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17> (дата звернення: 27.08.2023).

4. Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності : Закон України від 14 жовт. 1994 р. № 208/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/208/94> (дата звернення: 27.08.2023).

5. Про архітектурну діяльність : Закон України від 20 трав. 1999 № 687-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14> (дата звернення: 27.08.2023).

6. Про внесення змін до деяких законів України щодо першочергових заходів реформування сфери містобудівної діяльності : Закон України від 12.05.2022 № 2254-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2254-IX> (дата звернення: 27.08.2023).

7. Державні будівельні норми України. URL: <https://diam.gov.ua/normativno-pravovi-akti/derzhavni-budivelni-normi> (дата звернення: 27.08.2023).

Додаткова

8. Бевзенко В.М. Публічне будівельне право України: навчально-методичний посібник. Видавничий дім «Дакор» , 2022. 112 с.

9. Будівельне право : теорія та практика містопланування та містобудування . З б. наук. пр. Вип. I V . За матеріалами Четвертої Міжнародної наук. практ. конф. «Будівельне право», (Київ, 20 листопада 2020 р.)/ Мін-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т будівн. і архіт-ри та ін. Київ-Тернопіль : КНУБА, «Економічна думка», 2020 . 192 с.

10. Кононова О.Є. Ефективність стратегій розвитку будівельної галузі : монографія. Олді+, 2020. 432 с.

11. Косьмій М. М. Семіотичний характер просторової структури сучасного міста. Комунальне господарство міст: Науково-технічний збірник. Серія : «Технічні науки та архітектура». Харків. Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2020. Т. 6. Вип. 159. С. 85–90. <https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/view/5678>

12. Косьмій М. М. Еволюція теоретичних поглядів на нематеріальне і його вплив на урбанізовані системи. Науковий вісник будівництва: Наук.– техн. збірник / Відпов. Ред. В. П.Сопов. Харків, ХНУБА, Вип. 3. Т. 101, 2020. С. 29–36. https://vestnik-construction.com.ua/images/pdf/3_101_2020/6.pdf

13. Poberezhny L., Hrytsanchuk A., Hrytsuliak G., Poberezhna L., Kosmii M. Influence of hydrate formation and wall shear stress on the corrosion rate of industrial pipeline materials. *Koroze a ochrana materiálu*, 2018, 62(4), 121-128. <http://www.scopus.com/inward/record.url?eid=2-s2.0-85061500421&partnerID=MN8TOARS>

14. Poberezhny, L., Stanetsky, A., Grytsuliak, G., Poberezhna, L., Kosmii, M., Hrytsanchuk, A Corrosion-mechanical behavior of gas main steel in saline soils *Koroze a ochrana materiálu*, 2019, 63(4), 105-112 <http://www.scopus.com/inward/record.url?eid=2-s2.0-85078195572&partnerID=MN8TOARS>

15. Musiaka, Łukasz, Habrel, M., Habrel, M., & Kosmii, M. (2021). Non-material considerations and uniqueness in the planning of the development of urban

space: Example of Lviv. *European Spatial Research and Policy*, 28(1), 307-333.
<https://doi.org/10.18778/1231-1952.28.1.16>

16. Косьмій М. М. Нематеріальне в урбаністиці ХХІ століття. Містобудування та територіальне планування: Наук.-техн. збірник / Головн. ред. М.М. Дьомін. К., КНУБА, 2021. Вип. 78. С. 276–289.
<http://mtp.knuba.edu.ua/article/view/250506>

17. Габрель М.М., Габрель М.М., Косьмій М. М. МЕРИТОЦЕНТРИЧНА МОДЕЛЬ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ Комунальне господарство міст: Науково-технічний збірник . Серія : «Технічні науки та архітектура». Харків. Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2022. Вип.3 (170). С. 93-111.
<https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/view/5960>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

18. <http://rada.gov.ua> – інформаційний сервер Верховної Ради України

19. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал

20. <http://www.president.gov.ua> – Веб-сайт Офіційного інтернет-представництва Президента України

21. <https://www.minregion.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства розвитку громад та територій України

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

З метою поглиблення знань з даної ОК, практичні приклади застосування теоретичних знань, рекомендовано пройти онлайн курси на платформах *Coursera*, *EdEra*, *Prometheus*, результати яких будуть враховані в поточному оцінюванні.

В разі надання сертифікату про успішне проходження курсу на одній з таких платформ, дисципліну може бути перезараховано повністю або частково відповідно до Положення про неформальну та інформальну освіту у ЗВО «Університет Короля Данила» (<https://ukd.edu.ua/sites/default/files/2022-02/Положення%20про%20неформальну%20та%20інформальну%20освіту%20в%20УКД.pdf>).